АПОФЕОЗ УБИВЦЬ

Я так багато чув про цю знамениту ворожку мадам …, що вчора пішов подивитись на неї. Як і слід було чекати у неї темне обличчя, природна смаглявість якого ще більше підсилюється штучними засобами, що їй нічого не коштують. Своє чорне-пречорне волосся вона завиває в кучері і надає їм дикунської привабливості, змащуючи їх, як мені здається, згірклим маслом. На шиї у неї теліпається якась буро-червона картата хустка, і відразу стає ясно, що її другу хустку надто довго не повертають з прання. Я певен, що вона нюхає тютюн. В усякому разі, щось подібне до цього зілля позастрявало в рослинності, під якою ховається її верхня губа. Я напевно знаю, що вона полюбляє часник,– я довідався про це, як тільки вона зітхнула. Майже хвилину вона пильно розглядала мене своїми чорними очима, а потім сказала:

– Ну, гаразд. Заходь!

З цими словами вона пірнула в темний і похмурий коридор, а я за нею. Незабаром вона зупинилася і повідомила, що коридор заплутаний і досить темний, а тому їй слід, очевидно, засвітити світло. Та я вважав, що нелюб’язно було б дозволяти жінці так турбуватися про мене, і тому сказав:

– Поки що не варто, мадам. Якщо ви зітхнете ще раз, я думаю, це вкаже мені дорогу.

Так ми й просувалися без будь-яких пригод. А коли дісталися її чаклунського лігва, вона попросила мене назвати день мого народження, вказати точний час, коли сталася ця подія, і пригадати, яке волосся було в моєї бабусі. На всі ці запитання я відповів якомога точніше. Після цього вона сказала:

– Юначе, наберися духу, не тремти. Зараз я розкрию твоє минуле.

– Те, що стосується мого майбутнього, було б, власне кажучи, більш….

– Не перебивай! Ти мав багато турбот, трохи радощів, трохи щастя, трохи нещастя. Твого прадіда повісили.

– Це брех...

– Не перебивай! Так, повісили, сер. Але то була не його провина. Він нічого не міг вдіяти.

– Я радий, що ви віддаєте йому належне.

– Ах, на жаль, охочіше, ніж це робили присяжні засідателі. Твого прадіда повісили. Його планета стрічається з твоєю в останній чверті п’ятого кругу. Отже, тебе також повісять.

– Зважаючи на це радісне...

– Мені потрібна тиша! Твоя вдача не була злочинницькою від народження, але обставини змінили її. У дев’ять років ти крав цукор. У п’ятнадцять крав гроші. В двадцять крав коней. У двадцять п’ять років ти підробив документи. У тридцять, вже ставши запеклим злочинцем, ти обійняв посаду редактора. Зараз ти виступаєш з лекціями. Але найгірше для тебе попереду. Тебе виберуть у конгрес. Потім ти попадеш до каторжної в’язниці. Нарешті, щастя прийде знову, все буде добре – тебе повісять.

Почувши це, я зайшовся сльозами. Звичайно, приємного йти в конгрес мало, але бути повішеним – це так сумно, так страшно. Здавалося, жінку здивувала моя печаль. Я розповів їй про те, що думав. Тоді вона втішила мене.

– Е, хлопче,81 – сказала вона,– не хнюп носа, тобі нічого побиватися. От слухай. Ти житимеш у Нью-Гемпширі. В твоєму великому горі й нужді тобі допоможе сім’я Браунів. Вони стануть твоїми благодійниками. Розжирівши на їхніх щедротах, сповнений вдячності і щастя, ти побажаєш їм якось віддячити за все це. І от одної ночі ти підеш у цей будинок і сокирою розчерепиш голови всій родині. Ти пограбуєш мертві тіла своїх благодійників і загуляєш на їх гроші серед хуліганів та повій Бостона. Потім тебе заарештують, судитимуть, засудять до повішення, кинуть у в’язницю. І от твій найщасливіший день. Тебе піднесуть, в тебе повірять, як тільки проваляться всі зусилля добитися помилування, пом’якшення кари або відстрочки виконання вироку. І тоді! О, тоді кожного ранку і кожного вечора найвродливіші і найнепорочніші молоді провінціальні леді збиратимуться у твоїй тюремній келії і співатимуть гімни. Це покаже, що вбивство пристойне. Потім ти напишеш зворушливого листа, в якому простиш усіх покійних Браунів. Це викличе загальне захоплення. Ніяка публіка не зможе встояти перед великодушністю. Потім тебе поведуть до шибениці на чолі поважної процесії, що складатиметься з священиків, службових осіб, просто міщан і молодих леді, які йтимуть у задумі попарно з букетами іммортелі. Ти зійдеш на поміст і, поки величезний натовп стоятиме перед тобою з непокритими головами, прочитаєш коротку і сильну промову, що її напише тобі святий отець. А потім серед величезної зворушливої тиші тебе пошлють у пек…, у рай, сину мій. Плакатимуть всі, старі й малі. Ти станеш героєм! Жодного прокляття; всі думатимуть про те, щоб перевершити тебе. А потім велична процесія, омиваючи твій прах слізьми, супроводжуватиме тебе до могили; і знову молоді леді співатимуть гімни, навіяні приємними і дорогими спогадами, пов’язаними з твоєю темницею, і, на останній доказ своєї любові, поваги і розуміння твоїх високих якостей, вони ходитимуть навколо твоєї могили і устелятимуть її вінками. І глянь! Тебе зарахували до святих. Подумай над цим, сину: невдячна людина, убивця, мародер і п’яний скандаліст серед злодіїв та повій у нетрях Бостона вчора – й улюбленець чистих та непорочних дочок землі сьогодні! Кривавий і ненависний диявол – і оплакуваний святий мученик… протягом одного місяця! Дурень! Таке прекрасне майбутнє, а ти ще сидиш отут і рюмсаєш!

– Ні, мадам,– сказав я.– Ви судите про мене несправедливо, так, несправедливо. Я цілком задоволений. Досі я не знав, що мого прадіда повісили, але це не має значення. Зараз він, мабуть, вже перестав хвилюватися з цього приводу, а я ще не починав. Визнаю, мадам, я справді потроху редагую і читаю лекції, але всі інші злочини, про які ви тут згадували, якось вилетіли з моєї пам’яті. Проте, я їх, мабуть, таки учинив, бо не стали б ви вводити в оману сторонню людину. Але полишимо минуле таким, яким воно було, й майбутнє хай буде таким, яким йому належить бути – все це дрібниці. Мене турбує лише одне. Я завжди передчував, що одного чудового дня мене повісять, і ця думка непомалу мене тривожила, та якщо ви можете запевнити, що мене повісять у Нью-Гемпширі...

– Ніякого сумніву!

– Дуже вам вдячний, моя благодійнице! Вибачте мені ці обійми – ви зняли великий тягар з моєї душі. Бути повішеним у Нью-Гемпширі – це щастя, це уславить моє ім’я, а мене самого негайно переносить у вищі нью-гемпширські кола на тому світі.

З цим я пішов від ворожки. Але, серйозно, чи добре це – прославляти кровожерних душогубів, як був прославлений Пайк у Нью-Гемпширі? Чи добре перетворювати покарання за кривавий злочин у якесь вшанування? Чи справедливо це? І чи безпечно?